

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2014 roku Sąd Rejonowy w Skierniewicach w sprawie o sygn. akt I C 125/14 z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) w S. o zapłatę

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o ustalenie, że pozwany Wojewódzki Szpital (...) w S. zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. umowy handlowe w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w dniach 18 czerwca 2012 r., 12 stycznia 2012 r., 19 stycznia 2010 r., 1 sierpnia 2011 r. Zgodnie z jednoznacznie brzmiącym we wszystkich umowach § 7 strony ustaliły, że przekazanie praw majątkowych z niniejszej umowy na rzecz osób trzecich nie może być dokonane bez pisemnej zgody zamawiającego (Wojewódzkiego Szpitala (...) w S.). Pozwany Wojewódzki Szpital (...) w S. zamawiał u (...) Sp. z o.o. w W. produkty za które wystawiono faktury VAT. W dniu 14 września 2012 r. została zawarta pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (kontrahent) a (...) Spółką Akcyjną w Ł. (spółka) umowa gwarancyjna. Strony wskazały w § 1 ust 1, że spółka przeprowadzi w imieniu kontrahenta wszelkie czynności prawne i faktyczne mające na celu odzyskanie wierzytelności wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie przysługujących kontrahentowi w stosunku do dłużników wskazanych w załączniku nr 1. Zgodnie z § 1 ust 2 spółka zapewniła, że na skutek działań podjętych przez spółkę związanych z restrukturyzacją wierzytelności dłużnicy wskazani w załączniku nr 1 zapłaci swoje zobowiązania wobec kontrahenta do dnia wskazanego w załączniku nr 1. Zgodnie z § 3 ust 1 obowiązkiem spółki jest restrukturyzacja wierzytelności zmierzająca do spłaty zobowiązań wraz z odsetkami za opóźnienie. Zgodnie z § 4 ust 1 w celu przeprowadzenia restrukturyzacji wierzytelności kontrahent udzieli spółce pełnomocnictwa do podejmowania wszelkich czynności formalno – prawnych zmierzających do ustalenia z dłużnikami warunków realizacji jego zobowiązania. Zgodnie z § 6 jeżeli w terminie wskazanym w załączniku nr 1 restrukturyzacja wierzytelności nie doprowadzi do spłaty w całości lub w części zobowiązań dłużników, wówczas za niedopełnienie obowiązku terminowego spełnienia zobowiązania przez dłużnika odpowiada spółka. Zgodnie z § 7 strony oświadczyły że spółka odpowiada wobec kontrahenta do wysokości zobowiązań dłużnika oraz że spółka zwolni się w całości od obowiązku naprawienia szkody kontrahenta, jaką poniósł on w związku z brakiem zapłaty przez dłużników w uzgodnionym ze spółką terminie, poprzez zapłatę równowartości zobowiązań dłużników na dzień płatności spółki co wyczerpuje w całości roszczenia kontrahenta w stosunku do spółki. Zgodnie z § 8 po dokonaniu zapłaty, na podstawie umowy i przepisów kodeksu cywilnego (...) S.A. nabędzie roszczenie wobec dłużników. W załączniku nr 1 do umowy gwarancyjnej jako jeden z dłużników jest wskazany pozwany Wojewódzki Szpital (...) w S.. Z faktury nr (...) wynika kwota 0,60 zł z terminem wymagalności 23 grudnia 2011 r. oraz terminem płatności 27 września 2012 r. (...) Sp. z o.o. w W. powiadomiła Wojewódzki Szpital (...) w S. o fakcie zawarcia umowy gwarancyjnej pismem z dnia 17 września 2012 r.

Pismem z dnia 17 września 2012 r. powódka poinformowała pozwanego o zawarciu umowy gwarancyjnej z (...) Sp. z o.o. w W.. Wskazano, że powódka została upoważniona przez kontrahenta do reprezentowania i podejmowania wszelkich czynności zmierzających do spłaty wierzytelności (...) Sp. z o.o. w W. od pozwanego. Wskazano, że zgodnie z umową gwarancyjną Spółka (...) zobowiązała się do uzyskania zapłaty od pozwanego do dnia 26 września 2012 r. (...) S.A. nie odzyska w powyższym terminie środków finansowych wówczas jest osobiście zobowiązana do zapłaty na rzecz (...) Sp. z o.o. w W.. Z chwilą zapłaty przez Spółkę (...) zobowiązania pozwanego względem (...) Sp. z o.o. w W. wygasa i powstaje nowe zobowiązanie i roszczenie Spółki (...) do pozwanego w kwocie dokonanej przez nią spłaty wraz z odsetkami za opóźnienie. Pismem z dnia 27 września 2012 r. (...) S.A. w Ł. poinformowała Wojewódzki szpital (...) w S., że zgodnie z umową gwarancyjną zobowiązanie względem (...) Sp. z o.o. w W. wygasło a powstało nowe zobowiązanie względem (...) Sp. z o.o. w Ł.. Pismem z dnia 31 października 2012 r. (...) S.A. w Ł. wezwała Wojewódzki Szpital (...) w S. do zapłaty kwoty łącznej 23.836,20 zł wraz z odsetkami. Pod pozycją 1 zestawienia pod numer faktury (...) figuruje kwota 0,60 zł z terminem wymagalności 23 grudnia 2011 roku.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Umowa gwarancyjna, która została zawarta w dniu 14 września 2012 roku pomiędzy powódką a kontrahentem – Spółką (...), spowodowała, że wierzytelności z umów handlowych zawartych pomiędzy pozwanym a kontrahentem zostały przeniesione na powódkę. Takie działanie stanowi naruszenie § 7 umów handlowych zawartych między pozwanym a kontrahentem, a nade wszystko naruszenie art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej. Pozwany szpital nie udzielił zgody Spółce (...) na jakiegokolwiek przekazanie praw majątkowych. Wykładnia językowa art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej prowadzi do konstatacji, że regulacja ta obejmuje swoją treścią nie tylko czynności prawne dokonywane z udziałem szpitali, ale też te czynności, które mają wywoływać względem szpitali opisywany w tej normie skutek. Dokonana w przedmiotowej sprawie zapłata długów pozwanego przez powódkę, która jest spółką profesjonalnie zajmującą się obrotem wierzytelnościami i ich pozasądową windykacją skutkuje wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela zgodnie z art. 518 § 1 k.c. Biorąc pod uwagę fakt powszechności zadłużenia szpitali, Spółka (...) miała świadomość, że pozwany spóźni się z zapłatą świadczenia, a tym samym, wskutek zapłaty długu przez gwaranta, nastąpi skutek w postaci jego wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela. Tego rodzaju postępowanie Spółki (...) jako wierzyciela narusza uzasadniony interes pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) w S., a co za tym idzie postępowanie to jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i powoduje zgodnie z art. 58 § 2 k.c. nieważność zawartej umowy gwarancyjnej. Charakter zawartych umów gwarancyjnych i wyżej wskazane rozważania prowadzą do konstatacji, że przedmiotowa umowa gwarancyjna została zawarta dla pozorów. Umowa ta została zawarta dla ukrycia rzeczywiście zamierzonego przez strony celu jakim było zawarcie cesji wierzytelności. Strony zawierające umowę gwarancyjną chciały obejść zakaz wynikający z zacytowanego art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej. Z uwagi na treść art. 83 k.c. przedmiotowa umowa gwarancyjna jest umową nieważną i nieważna jest także z uwagi na treść art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej ukryta umowa zbycia wierzytelności. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości. Rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego skarżąca zarzuciła naruszenie:

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez bezzasadne uznanie za udowodnione, że umowa gwarancyjna była dotknięta wadą pozorności i ukrywała cesję wierzytelności, chociaż strony czynności prawnej nie zostały przesłuchane na tą okoliczność, w związku z tym zamiar stron w postaci bezpośredniej zmiany wierzyciela nie został udowodniony, ponadto brakowało w tym zakresie inicjatywy dowodowej strony pozwanej, pomimo ciężącego na niej ciężaru dowodu;
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, że umowa miała na celu obejście art. 54 ust. 6 przedmiotowej ustawy, pomimo że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na wyprowadzenie takiego wniosku;
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez błędne ustalenie stanu faktycznego, że (...) S.A. jest „podmiotem profesjonalnym zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją należności”, chociaż jest okoliczność faktyczna podlegająca udowodnieniu i fakt ten w niniejszym postępowaniu nie został udowodniony;
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej poprzez przekroczenie swobodnej oceny materiału dowodowego i bezzasadne oddalenie powództwa z powodu uznania, że ustawowy zakaz dokonywania czynności mających na celu zmianę wierzyciela dotyczy również skutku jakim jest zmiana wierzyciela w konsekwencji dokonania niedozwolonej wykładni rozszerzającej przepisów ustawy;
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie powództwa na podstawie art. 405 k.c. chociaż przedstawiony w sprawie materiał dowodowy wystarczał do uwzględnienia powództwa na tej podstawie;
- art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 w zw. z art. 228 k.p.c. poprzez bezpodstawne uznanie, że zadłużenie szpitali dotyczy każdego szpitala w Polsce, w tym i pozwanego, a w związku z tym jest to fakt powszechnie znany niewymagający

dowodu oraz błędne wyprowadzenie wniosku, że jest to dowód na to, że (...) sp. z o.o. miała świadomość, że nastąpi skutek w postaci zmiany wierzyciela, chociaż ta okoliczność jest zdarzeniem przyszłym i niepewnym;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 57 § 1 k.c. w zw. z art. 509 § 1 k.c. poprzez błędne uznanie, że zakaz umowny o którym mowa w § 7 umowy przetargowej wiąże powoda, chociaż ten zakaz wiąże tylko strony umowy przetargowej, a nie osoby trzecie;

- art. 391 k.c. w zw. z art. 518 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie z powodu uwzględnienia zarzutu pozorności, naruszenia zasad współżycia społecznego oraz zarzutu naruszenia art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej bez przeprowadzenia postępowania dowodowego;

- art. 391 k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez ich niezastosowanie z powodu uwzględnienia zarzutu pozorności naruszenia zasad współżycia społecznego oraz zarzutu naruszenia art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej bez przeprowadzenia postępowania dowodowego;

-art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 58 k.c. w zw. z art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej poprzez ich zastosowanie i wyprowadzenie sprzecznych ze sobą, wzajemnie wykluczających się wniosków, że umowa gwarancyjna jest nieważna powołując różne podstawy prawne;

- art. 5 k.c. poprzez jego zastosowanie chociaż zasada czystych rąk wyłącza jego zastosowanie w przedmiotowym stanie faktycznym;

- art. 54 ust 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej poprzez jego zastosowanie w konsekwencji niedozwolonej wykładni rozszerzającej przepisów ustawy.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę wyroku poprzez zasądzenie kwoty 2.853,60 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 października 2013 roku do dnia zapłaty, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi i Instancji i zasądzenie przez Sąd I Instancji kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za obydwie instancje / apelacja wraz z załącznikami – k. 198-272/.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powódki na go rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w ustawowej wysokości /odpowiedź na apelację – k. 279-280/.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powódki poparł apelację a pełnomocnik strony pozwanej wniósł o jej oddalenie /protokół rozprawy apelacyjnej – k. 288/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, przy czym nadto ustala, że:

W § 2 umowy gwarancyjnej z dnia 14 września 2012 roku spółka (...) oświadczyła, że wierzytelności objęte umową są wymagalne, bezsporne i nieprzedawnione oraz nie obciążone w jakikolwiek sposób na podstawie przepisów prawa lub postanowień jakiegokolwiek umowy, nie objęte postępowaniem naprawczym, upadłościowym ani bankowym postępowaniem ugodowym, nie są przedmiotem egzekucji komorniczej lub administracyjnej, a także nie podlegają potrąceniu ani innym zarzutom dopuszczalnym do podniesienia przez dłużników, ani też nie podlegają zajęciu w trybie właściwych przepisów i odpowiadają rzeczywistemu zadłużeniu dłużników. W celu przeprowadzenia restrukturyzacji wierzytelności dostawca udzielił powódce pełnomocnictwa do podejmowania wszelkich czynności formalnoprawnych zmierzających do ustalenia z dłużnikami warunków realizacji zobowiązania (§ 4 ust. 1), a dostawca zobowiązał się zaliczać wpłaty dłużników w pierwszej kolejności na wierzytelności objęte umową, zobowiązując się do uiszczenia na rzecz powódki kary umownej w przypadku niedotrzymania przedmiotowego zobowiązania z zastrzeżeniem, że

nie uchybia to prawu dochodzenia przez powódkę odszkodowania na zasadach ogólnych (§ 4 ust. 3). Od momentu zawarcia umowy dostawca zobowiązał się nie dokonywać czynności zmierzających do prolongat czy umorzeń długu, choćby częściowych, ze zobowiązaniem do zwrotu umorzonej kwoty wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia płatności Spółki do dnia zwrotu przez kontrahenta (§ 5 ust. 3i 4). Strony ustaliły, że po dokonaniu zapłaty, na podstawie umowy i przepisów prawa cywilnego, (...) S.A. nabędzie roszczenie wobec dłużników (§ 8). Strony zgodnie ustaliły, że przez wykonanie usługi będącej przedmiotem umowy rozumieją podjęcie działań, o których mowa w § 1 ust. 1 umowy lub zapłatę równowartości zobowiązań dłużników, jak też, że od momentu zawarcia umowy od wszelkich wpłat dokonanych przez dłużników naliczana będzie prowizja (§ 9). Z tytułu podjęcia działań wskazanych w umowie w § 3 jak i z tytułu usługi wskazanej w § 9 ust. 1 pkt a umowy dostawca zobowiązał się zapłacić powódce prowizję, przy czym zaznaczono, że prowizja ta przysługiwać będzie powódce również w przypadku odstąpienia przez dostawcę od dochodzenia należności lub ich umorzenia. Na wypadek niewykonania przez dostawcę określonych zobowiązań umownych zastrzeżone zostały odsetki umowne (§ 11 ust. 6) (poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy gwarancyjnej – k. 19-20).

Ustalenia poczynione przez Sąd I instancji, były prawidłowe, gdyż odpowiadały dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c., znajdując oparcie w przedstawionych dowodach. Niemniej jednak ustalenia te wymagały uzupełnienia w trybie art. 382 k.p.c. w zakresie dotyczącym niektórych postanowień umowy gwarancyjnej, które nie zostały uwzględnione przez Sąd I instancji, mimo iż były relewantne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Stanowisko apelacji natomiast nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zważywszy treść umowy gwarancyjnej przedłożonej w niniejszej sprawie jak i na skalę i charakter działania powodowej spółki, która powołuje się na wstąpienie w prawa wierzyciela w odniesieniu do ogromnej ilości placówek medycznych na terenie całego kraju, o czym pośrednio świadczą dokumenty załączone przez skarżącą do apelacji, ilość pozwów składanych w okręgu tutejszego Sądu jak i powszechnie znaną masowość zawierania przez powódkę umów poręczenia i gwarancji z dostawcami placówek medycznych na terenie całego kraju, wbrew czynionym w tym względzie w apelacji sugestiom, przede wszystkim nie budzi zastrzeżeń prawidłowość ustalenia przez Sąd I instancji, że powódka jest „podmiotem profesjonalnym zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją należności”.

Skarżąca wprawdzie nie bez racji podnosi zastrzeżenia odnośnie prawidłowości stanowiska Sądu I instancji, który jednocześnie uznał przedmiotową umowę gwarancyjną za nieważną jako sprzeczną z prawem, z zasadami współzycia społecznego i pozorną. Jak też trafnie zauważa, że pozorność czynności prawnej jest okolicznością faktyczną i jako taka wymaga udowodnienia. Zwłaszcza, że, jak wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 września 2014 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 2415/13 opublikowanym w bazie orzecznictwa LEX pod nr (...), jeżeli umowa jest przez strony faktycznie wykonywana, nie można mówić o jej pozorności.

Niemniej jednak, wbrew oczekiwaniom skarżącej, nie oznacza to, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jest nieprawidłowe.

Analiza zaskarżonego rozstrzygnięcia, w świetle zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego, nakazuje bowiem przychylić się do stanowiska Sądu I instancji, iż powództwo w tej sprawie nie zasługuje na uwzględnienie.

Data zawarcia kwestionowanej umowy gwarancyjnej – 14 września 2012 roku, nie pozostawia wątpliwości, że została ona zawarta w chwili, gdy obowiązywał art. 54 ust 5 ustawy o działalności leczniczej z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U. Nr 112, poz. 654 ze zm.), która weszła w życie w dniu 1 lipca 2011 roku. Przedstawione w tej sprawie dowody przemawiają zaś przychylić się do stanowiska Sądu I Instancji odnośnie sprzeczności przedmiotowej umowy z dyspozycją przedmiotowego przepisu.

W pierwszej kolejności nie kwestionując stanowiska skarżącej co do wyjątkowości przedmiotowej regulacji, nie można jednak abstrahować od jej celu i charakteru. A w tym względzie pomijając, że regulacja ta została podyktowana realną potrzebą ograniczenia wtórnego obrotu wierzytelnościami, który niezależnie od przyjętej formuły prawnej generuje dodatkowe, zbędne koszty funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej, a także wzmocnienia wpływu organu

założycielskiego na zmianę wierzyciela zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Regulacja ta miała wszak stanowić remedium na brak skuteczności dotychczasowych środków stosowanych w tym zakresie w umowach z o.o. z wierzycielami takich jak m. in. pactum de non cedendo. Przepisy te stwarzają bowiem narzędzie dla organów założycielskich do skutecznej kontroli nad zakładami opieki zdrowotnej jako jednostek realizujących szczególnie rodzaju zadania publiczne poprzez udzielanie świadczeń zdrowotnych ratujących życie i zdrowie. Przewidziano w nich nie tylko zakaz dokonywania czynności prawnych prowadzących do zmiany wierzyciela z.o.z., ale nawet szczególną reglamentację prawną obrotu wierzytelnościami „szpitalnymi”. Uczyniono to przy tym nie tylko w interesie samej jednostki leczniczej, lecz także w interesie ogółu społeczeństwa. Dobitnie świadczą wszak o tym wskazane w ustawie przesłanki udzielenia (odmowy) wyrażania zgody takie jak konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych, analiza finansowa i wynik finansowy z.o.z. za rok poprzedni, czas udzielenia zgody (ex ante, nie ex post), procedura jej udzielania (opinia kierownika z.o.z., tym samym też możliwość selekcji), a także przyznanie legitymacji czynnej podmiotowi tworzącemu w procesie o stwierdzenie nieważności czynności prowadzącej do zmiany wierzyciela. Fakt, że działalność pozwanego polega na ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego, a zatem ochronie najwyższych dóbr osobistych człowieka usprawiedliwia bowiem szczególne traktowanie go jako podmiotu prawa i uzasadnia szczególną ochronę Państwa, która przejawia się między innymi w nadzorze i regulacjach dotyczących jego zobowiązań. Zakłady opieki zdrowotnej mają bowiem do spełnienia funkcje lecznicze w interesie ogólnym, a ich uczestniczenie w obrocie prawnym powinno sprzyjać niezakłóconemu wypełnianiu tych funkcji. Taki stan rzeczy jest przy tym powszechnie znany i muszą się z nim liczyć podmioty, które decydują się zawierać umowy z placówkami medycznymi.

Kluczową w przedmiotowym ujęciu jest zatem interpretacja zapisów przedmiotowych przepisów, które posługują się sformułowaniem „czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela”. Z literalnego brzmienia przepisu wynika, że zapis ustawy dotyczy wszelkich czynności prawnych, które mogą doprowadzić do zmiany osoby wierzyciela. Ustawodawca nie dokonał jakiegokolwiek rozróżnienia czy wyróżnienia tych czynności. Nakazuje to przyjąć, że jego zamierzeniem było wskazanie raczej ogólnie na takie czynności prawne z punktu widzenia ich celu jurystycznego, przewidywanego przez strony czynności, niezależnie od ich dogmatyczno-prawnej konstrukcji oraz typowej dla nich funkcji. W ustawie jest wszak mowa ogólnie o czynnościach i ich skutkach przy odwołaniu do pojęcia „zmiana wierzyciela”. Mając na uwadze zasadę racjonalnego ustawodawcy należy przyjąć, że zabieg ten jest celowy i zmierza do uniknięcia pojęć kodeksu cywilnego dotyczących konkretnych jego regulacji i instytucji, tak aby zakres przedmiotowej normy był możliwie szeroki przy uwzględnieniu celu jakiego wprowadzone ograniczenie ma służyć. Użycie pojęć o bardzo ogólnym charakterze stworzyło wszak możliwość odniesienia do wszelkich instytucji prawa cywilnego, których efektem jest zmiana wierzyciela. Interpretacja taka odpowiada celom regulacji wskazanym w uzasadnieniu ustawy zmieniającej z dnia 22 grudnia 2010 roku ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 91, poz. 408 ze zm.), w którym wprost wyjaśniono, że intencją ustawodawcy w tym zakresie było objęcie ograniczeniem wszystkich czynności prawnych, które w efekcie doprowadziłyby do zmiany wierzyciela. Chodziło zatem o eliminowanie takich sytuacji, w których w wyniku określonej czynności prawnej pojawi się nowy wierzyciel z.o.z. dochodzący należności wynikającej z pierwotnie zawartej umowy. Krąg czynności prawnych określony w art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej nie może zatem ograniczać się do samej cesji, factoringu, subrogacji umownej czy indosu wekslowego.

W kontekście ratio legis omawianej regulacji, wbrew czynionym w tym względzie przez powódkę sugestiom, o rzekomym pro systemowym wymiarze przedmiotowej umowy gwarancji, nie można zaś nie zauważyć, że generuje ona znaczne dodatkowe koszty dla systemu opieki zdrowotnej nie wnosząc do niego nowej jakości. Dostawca faktycznie dostaje swoją płatność w terminie, niemniej jednak pomniejszoną o prowizję powódki, tym samym aby system ten mógł funkcjonować i był ekonomicznie opłacalny dla dostawcy musi on kalkulować koszt świadczonych usług przy jej uwzględnieniu, ostatecznie zaś całość tak skalkulowanej należności uiszcza placówka medyczna, która z reguły nie realizuje w terminie swoich zobowiązań właśnie z uwagi na kondycję finansową, którą przedmiotowa umowa niniejszym dodatkowo pogarsza. Jak zaś powyżej wskazano, w założeniu ustawodawcy, takiemu właśnie zjawisku przeciwdziałać ma zakaz będący przedmiotem zainteresowania w niniejszej sprawie.

Ocena zasadności stanowiska apelacji oraz zaskarżonego rozstrzygnięcia nie może także ostatecznie pomijać faktu, że kwestia zakresu rozwiązania przewidzianego w art. 54 ust. 5 przedmiotowej ustawy, stanowiącego kontynuację regulacji wprowadzonej od dnia 22 grudnia 2010 roku na gruncie ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U.2007.14.89 j.t. ze zm.) (art. 53 ust. 6 i 7), była już także przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 6 czerwca 2014 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I CSK 428/13 wyraził zapatrywanie, że nieważne jest poręczenie udzielone za zobowiązania zakładu opieki zdrowotnej bez wymaganej zgody organu założycielskiego tego zakładu (art. 53 ust. 6 ustawy o z.o.z., art. 58 § 1 k.c.), wskazując iż poręczenie może należeć do grupy czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela. Podkreślić zaś należy, że w sprawie tej, wskazując na komercyjny charakter zawieranych umów o współpracę, Sąd Najwyższy poddał w tym kontekście ocenę stanowisko, iż poręczenie tego rodzaju ma na celu wzmocnienie pozycji dostawcy z.o.z. i ochronę jego interesów, nie zaś przede wszystkim interes ekonomiczny, dysponującego kapitałem, poręczyciela, zmierzającego do uzyskania statusu prawnego wierzyciela z.o.z. na podstawie przepisów o subrogacji, które powódka akcentowała także i w tej sprawie w odniesieniu do charakteru zawartej przez nią umowy gwarancji. Sąd Najwyższy podkreślił wówczas, iż poręczenie obejmujące zobowiązania z.o.z. udzielane było przez przedsiębiorcę działającego na tzw. rynku wierzycielności, odpłatnie, odsetki za opóźnienie w spłacie należności subrogacyjnej stanowią dodatkowy dochód poręczyciela, a poręczeniem obejmowano zawsze tzw. pewne wierzycielności m. in. bezsporne, nieprzedawnione, nieobciążone żadnym prawem, nieobjęte żadnym postępowaniem upadłościowym i egzekucyjnym. Poręczenie nie obejmowało także wierzycielności z.o.z., które „nie podlegają potrąceniu ani innym zarzutom dopuszczalnym do podniesienia do przez dłużnika, w szczególności w trybie art. 513 k.c.” Okoliczności te, w ocenie Sądu Najwyższego, uprawniały zatem do wniosku, że przedsiębiorca liczył przede wszystkim na nabycie spłaconej wierzycielności i nie był zainteresowany podejmowaniem żadnej obrony przed roszczeniem zgłoszonym przez wierzyciela z.o.z., a nabytą w wyniku spłaty wierzycielność traktował jako określoną inwestycję kapitałową. Tego rodzaju argumenty niewątpliwie odnieść można w pełni do umowy gwarancji będącej przedmiotem oceny w niniejszej sprawie, która w tym zakresie zawiera niemal analogiczne sformułowania do sformułowań na jakie powoływał się Sąd Najwyższy.

Taki stan rzeczy nakazuje zatem przychylić się do wniosku, który wyprowadził Sąd Najwyższy w odniesieniu do umów będących przedmiotem oceny w sprawie o sygn. akt I CSK 428/13, w odniesieniu do umowy będącej przedmiotem zainteresowania w tej sprawie, a mianowicie, że umowa ta została zawarta, nie w celu wzmocnienia pozycji dostawcy, jak utrzymuje powódka, lecz przede wszystkim w interesie ekonomicznym powódki, zmierzającej do uzyskania prawnego statusu wierzyciela wobec z.o.z.. Ocena poszczególnych postanowień umowy, w tym w szczególności postanowień opisanych w ramach niniejszego uzasadnienia, czyni bowiem nieodzownym wniosek, że zasadniczy, typowy cel gwarancji w postaci stworzenia stanu zabezpieczenia dla dostawcy schodzi tu wyraźnie na plan dalszy. Taką konkluzję nasuwa bowiem analiza poszczególnych zapisów umowy, które zostały tak ukształtowane, aby maksymalnie zabezpieczyć przede wszystkim interes prawny powódki. Nie można przecież nie zauważyć, że przewidziana w umowie prowizja zastrzeżona została nawet w przypadku odstąpienia przez dostawcę od dochodzenia należności lub ich umorzenia, umowa szeroko i szczegółowo reguluje liczne i szerokie obowiązki dostawcy względem powódki, jak też sankcje za ich niewypełnienie, w tym także odsetki umowne, nie przewidując jednocześnie takich sankcji na wypadek gdyby z zobowiązania nie wywiązała się czy też nienależycie wywiązała się powódka. Skarżąca akcentuje fakt, że celem przedmiotowej umowy była przede wszystkim restrukturyzacja wierzycielności, nie zaś uzyskanie pozycji wierzyciela względem placówki medycznej. Zważyć jednak należy, że pomimo zobowiązania określonego w § 4 umowy powódka nawet nie wykazała aby faktycznie podjęła jakiegokolwiek działania, które skłonić miały dłużnika do zapłaty długu. Nie można zaś tracić z pola widzenia, że § 9 umowy stanowił wyraźnie, że umówiona usługa restrukturyzacji wierzycielności równie dobrze wykonana zostać może poprzez zapłatę równowartości zobowiązań dłużników, jak też odwołania przez strony wprost do nabycia roszczenia względem dłużników w § 8 umowy. W przedmiotowym kontekście uwagę zwraca również zapis umowy, w którym strony z momentem zawarcia umowy zastrzegły prowizję od wszelkich wpłat dokonanych przez dłużników.

Opisanej komercjalizacji umowy gwarancji sprzyja zaś dodatkowo konstrukcja przedmiotowej umowy, która nie wymaga zgody dłużnika dla skuteczności tej umowy i może być zawarta nawet wbrew woli tego dłużnika. Sytuacja szpitali jest natomiast ogólnie znana. Wprawdzie istotnie zdarzają się przypadki szpitali, które systematycznie i

terminowo płacą swoje zobowiązania, niemniej jednak generalnie tak nie jest czego dobitnym przykładem jest fakt zawierania przez kontrahentów placówek medycznych umów o współpracę czy gwarancji, w których godzą się oni na odpłatne poręczenie czy gwarancję za długi placówek medycznych. Niniejsze postępowanie samo w sobie stanowi potwierdzenie, że pozwana jednostka nie reguluje swoich zobowiązań. Uwzględnić zaś należy, że powódka w tej sprawie nawet nie twierdziła, że sytuacja pozwanego szpitala z jakichkolwiek względów jest inna.

Ocena zasadności stanowiska apelacji w przedmiotowym względzie nie może zaś nadto pominąć faktu, że umowa gwarancji została przez powódkę zawarta z dostawcą w sytuacji, gdy termin realizacji szeregu objętych nią zobowiązań już nastąpił.

Powyższe nakazuje zatem zgodzić się z Sądem Rejonowym, że umowa gwarancji będąca przedmiotem zainteresowania w niniejszej sprawie należy do grupy „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela” w rozumieniu art. 55 ust. 5 cytowanej ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz.U.2013.217 j.t.). A skoro tak, jako zawarta bez wymaganej zgody organu tworzącego pozwanego, w świetle dyspozycji art. 54 ust. 6 przedmiotowej ustawy jest nieważna.

W tym stanie rzeczy czynienie rozważań odnośnie merytorycznej zasadności pozostałych zarzutów apelacji uznać należy za niecelowe.

Odwołując się do kwestii bezpodstawnego wzbogacenia skarżący nie zauważa zaś, że w zaistniałym stanie ewentualne roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia) kierować może co najwyżej do kontrahenta umowy gwarancyjnej, nie zaś względem pozwanego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony powodowej jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty poniesione przez pozwanego w tym postępowaniu złożyło się jedynie wynagrodzenie jego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, którego wysokość ustalono na podstawie § 2 ust. 1 i 2. § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t. ze zm.).